

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА 2000/46/ЕО

от 18 септември 2000 година

относно предприемането, упражняването и надзора над дейността на институциите за електронни пари

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално първото и третото изречение на член 47, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията¹,

като взеха предвид становището на Икономическия и социалния комитет²,

като взеха предвид становището на Европейската централна банка³,

действайки в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора⁴,

като имат предвид, че:

(1) Кредитните институции по смисъла на член 1, точка 1, първа алинея (б) от Директива 2000/12/ЕО⁵ са ограничени в обхвата на дейностите си.

(2) Необходимо е да се вземат предвид специфичните характеристики на тези институции и да се осигурят подходящи мерки, необходими за координирането и хармонизирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки, свързани с предприемането, упражняването и надзора над дейността на институциите за електронни пари.

(3) За целите на настоящата директива, за електронни пари може да се счита електронен заместител на монети и банкноти, който се съхранява на електронно средство като чип-

¹ ОВ С 317, 15.10.1998 г., стр. 7.

² ОВ С 101, 12.4.1999 г., стр. 64.

³ ОВ С 189, 6.7.1999 г., стр. 7.

⁴ Становище на Европейския парламент от 15 април 1999 г. (ОВ С 219, 30.7.1999, стр. 415), одобрено на 27 октомври 1999 г., Обща позиция на Съвета от 29 ноември 1999 г. (ОВ С 26, 28.1.2000, стр. 1) и Решение на Европейския парламент от 11 април 2000 г. (все още непубликувано в „Официален вестник“). Решение на Съвета от 16 юни 2000 г.

⁵ Директива 2000/12/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 20 март 2000 г. относно предприемането и упражняването на дейност като кредитни институции (ОВ L 126, 26.5.2000 г., стр. 1). Директивата съдържа последните изменения, направени с Директива 2000/28/ЕО (виж страница 37 от настоящия брой на „Официален вестник“).

карта или компютърна памет и който най-общо е предназначен за осъществяване на електронни плащания в ограничени размери.

(4) Възприетият подход е подходящ за постигане единствено на хармонизация по същество, необходима и достатъчна за осигуряване на взаимно признаване на разрешителното и надзора над институциите за електронни пари, като се осигурява предоставяне на еднократен лиценз, признат на територията на цялата Общност и предназначен да осигури доверието на ползвателя и прилагането на принципа за вътрешен надзор в държавата-членка.

(5) В по-широкия контекст на бързо разрастващата се електронна търговия е желателно да се осигури регулаторна рамка, която да подпомага разгръщането на пълните потенциални ползи от електронните пари и избягването на препятствия пред техническите иновации. Следователно, настоящата директива въвежда технологично-неутрална законодателна рамка, която хармонизира надзора върху институциите за електронни пари до степента, необходима за осигуряване на тяхното солидно и разумно функциониране и особено финансова цялост.

(6) По силата на точка 5 от Приложение I към Директива 2000/12/ЕО, на кредитните институции вече им е позволено да издават и администрират разплащателни средства, в това число електронни пари, и да извършват такива дейности в рамките на Общността, при условията на взаимно признаване и на широко-обхватна система за надзор, които се прилагат за тях в съответствие с европейските Директиви за банките.

(7) Въвеждането на отделен режим за надзор върху институциите за електронни пари, който, въпреки че е издържан като режим за надзор, приложим за други кредитни институции и Директива 2000/12/ЕО освен Дял V, по-конкретно Глави 2 и 3 от него, различен от настоящия режим, е оправдано и желателно поради това, че издаването на електронни пари не съставлява само по себе си, предвид специфичния си характер на електронен заместител на монети и банкноти, дейност по приемане на депозити съгласно член 3 от Директива 2000/12/ЕО, ако получените средства бъдат незабавно обменени за електронни пари.

(8) Получаването на средства от населението като размяна за електронни пари, в резултат на което се получава кредитно салдо по сметка на институцията-издател, съставлява приемане на депозити или други изплатими средства за целите на Директива 2000/12/ЕО.

(9) Необходимо е електронните пари да бъдат възстановяеми с цел да се осигури доверието на ползвателя. Възстановяването само по себе си не предполага, че получените средства срещу електронните пари трябва да се разглеждат като депозит или други изплатими средства за целите на Директива 2000/12/ЕО.

(10) Възстановяването винаги се разбира като направено по номинална стойност.

(11) В отговор на специфичните рискове, свързани с издаването на електронни пари, този режим за надзор трябва да бъде по-целенасочен и съответно, по-малко тромав от режима за надзор, приложим за кредитните институции, особено по отношение на занижените

първоначални капитални изисквания и липса на прилагане на Директива 93/6/ЕИО⁶ и Дял V, Глава 2, Раздели II и III от Директива 2000/12/ЕО.

(12) Необходимо е все пак да се запазят равнопоставени условия за конкуренция между институциите за електронни пари и другите кредитни институции, издаващи електронни пари и по този начин да се осигури честна конкуренция между по-голям кръг от институции в полза на ползвателите. Това е постигнато, тъй като споменатите по-горе черти за по-малка тромавост на режима за контрол, приложим за институциите за електронни пари, са балансирани с разпоредби, които са по-строги от тези, прилагащи се за другите кредитни институции, особено по отношение на ограниченията за икономическите дейности, които институциите за електронни пари могат да извършват и най-вече разумните ограничения за техните инвестиции, целящи да осигурят техните финансови пасиви, свързани с неизплатени електронни пари, така че по всяко време да бъдат гарантирани с достатъчно ликвидни ниско рискови активи.

(13) До хармонизирането на надзора върху изнесени дейности за кредитните институции е уместно институциите за електронни пари да имат стабилни и разумни процедури за управление и контрол. Предвид възможността оперативни и други спомагателни функции, свързани с издаването на електронни пари, да се извършват от предприятия, които не са обект на надзор, от съществено значение е институциите за електронни пари да имат създадени вътрешни структури, които да посрещат финансовите и нефинансовите рискове, на които са изложени.

(14) Издаването на електронни пари може да се отрази на стабилността на финансовата система и на гладкото функциониране на разплащателните системи. Налага се тясно сътрудничество при оценяването на целостта на схемите за електронни пари.

(15) Целесъобразно е да се даде възможност на компетентните органи да се освобождават от някои или всички изисквания, наложени от настоящата директива, за тези институции за електронни пари, които оперират единствено на териториите на съответните държави-членки.

(16) Приемането на настоящата директива съставлява най-подходящото средство за постигането на желаните цели. Настоящата директива се ограничава до необходимия минимум за постигането на тези цели и по тази причина не надхвърля необходимото за тази цел.

(17) Следва да се създадат разпоредби относно преразглеждането на настоящата директива в светлината на опита от развитията на пазара и защитата на ползвателите на електронни пари.

(18) Са направени консултации с Консултативния комитет за банките по приемането на настоящата директива,

⁶ Директива на Съвета 93/6/ЕИО от 15 март 1993 г. относно капиталовата адекватност на инвестиционни дружества и кредитни институции (ОВ L 141, 11.6.1993 г., стр. 1). Директивата съдържа последните изменения, направени с Директива 98/33/ЕО (ОВ L 204, 21.7.1998 г., стр. 29).

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Обхват, дефиниции и ограничения на дейностите

1. Настоящата директива се прилага за институциите за електронни пари.
2. Тя не се прилага за институциите, упоменати в член 2, параграф 3 от Директива 2000/12/ЕО.
3. За целите на настоящата директива:
 - (а) "институция за електронни пари" означава предприятие или всякакъв вид юридическо лице, което не е кредитна институция, дефинирана в член 1, точка 1, алинея първа (а) от Директива 2000/12/ЕО, която издава платежни средства под формата на електронни пари;
 - (б) "електронни пари" означава парична стойност, представена чрез претенция към издателя, която:
 - (i) се съхранява на електронно средство;
 - (ii) се издава срещу получаване на средства на стойност не по-малка от тази на издадената парична стойност;
 - (iii) се приема за разплащателно средство от предприятия, различни от издателя.
4. Държавите-членки забраняват на лица или предприятия, които не са кредитни институции според определението в член 1, точка 1, алинея първа от Директива 2000/12/ЕО да извършват търговска дейност по издаване на електронни пари.
5. Търговските дейности на институциите за електронни пари извън издаването на електронни пари се ограничават до:
 - (а) предоставянето на тясно свързани с това финансови и нефинансови услуги като администрирането на електронни пари чрез извършване на оперативни и други спомагателни функции, свързани с издаването им и издаването и администрирането на други платежни средства, но се изключва предоставянето на кредити под каквато и да било форма; и
 - (б) съхраняването на данни на електронно средство от името на други предприятия или публични институции.Институциите за електронни пари не могат да имат участия в други предприятия, освен когато тези предприятия извършват оперативни или други спомагателни функции, свързани с електронните пари, издавани или разпространявани от съответната институция.

Член 2

Прилагане на Директивите за банките

1. Освен когато изрично е разпоредено друго, единствено препратките за кредитни институции в Директива 91/308/ЕИО⁷ и Директива 2000/12/ЕО, с изключение на Дял V, Глава 2 от него, се прилагат за институциите за електронни пари.

2. Член 5, 11, 13, 19, 20, параграф 7 и член 51 и 59 от Директива 2000/12/ЕО не се прилагат. Споразуменията за взаимно признаване, уредени в Директива 2000/12/ЕО не се прилагат за търговските дейности на институциите за електронни пари, които са различни от издаването на електронни пари.

3. Получаването на средства, по смисъла на член 1, параграф 3, буква б), точка (ii), не представлява депозит или други изплатими средства съгласно член 3 от Директива 2000/12/ЕО, ако получените средства незабавно бъдат разменени за електронни пари.

Член 3

Възстановяване

1. Ползвателят на електронни пари може по време на периода на валидност да поиска от издателя да му ги възстанови по номинална стойност в монети и банкноти или чрез банков трансфер по сметка, без да се удържат такси извън абсолютно необходимите за извършването на тази операция.

2. В договора между издателя и ползвателя ясно се посочват условията за възстановяването.

3. В договора може да бъде посочен и минимален праг за възстановяването. Този праг не може да бъде повече от 10 ЕВРО.

Член 4

Първоначални капитални и текущи изисквания по отношение на собствените средства

1. Институциите за електронни пари имат първоначален капитал, както е дефинирано в член 34, параграф 2, алинеи 1 и 2 от Директива 2000/12/ЕО, който не е по-малко от 1 (един) милион ЕВРО. Независимо от параграф 2 и 3, собствените им средства, както са дефинирани в Директива 2000/12/ЕО, не могат да падат под тази сума.

2. Институциите за електронни пари разполагат по всяко време със собствени средства, които са равни на или надхвърлят с 2 % по-голямата от сумите по текущата сметка или средната стойност на общата сума на финансовите им пасиви, отнесена към електронните пари в обръщение за предходните шест месеца.

3. Когато дадена институция за електронни пари не е изпълнила шест месечен период от упражняването на дейността, включително деня на започването ѝ, тя разполага със собствени средства, които са равни на или надхвърлят с 2 % по-голямата от сумите по текущата сметка или средната стойност на общата целева сума на финансовите пасиви, отнесена към електронни пари в обръщение за предходните шест месеца. Общата целева сума на финансовите пасиви на институцията за шестте месеца, отнесени към електронни

⁷ Директива на Съвета 91/308/ЕИО от 10 юни 1991 г. относно предотвратяване на използването на финансовата система за целите на прането на пари (ОВ L 166, 28.6.1991 г., стр. 77).

пари в обръщение се доказва с нейния бизнес план, при условие че компетентните органи са поискали да се внесат корекции в този бизнес план.

Член 5

Ограничения на инвестиции

1. Институциите за електронни пари имат инвестиции на стойност не по-малка от стойността на финансовите им пасиви отнесени към електронни пари в обръщение, само в следните активи:

(а) активи, които съгласно член 43, параграф 1, буква а) 1, 2, 3 и 4 и член 44, параграф 1 на Директива 2000/12/ЕО, привличат в обръщение нулево претегляне на кредитен риск и които са достатъчно ликвидни;

(б) открити депозити в кредитни институции от Зона А, както са дефинирани в Директива 2000/12/ЕО; и

(в) дългови инструменти, които:

(i) са достатъчно ликвидни;

(ii) не са обхванати от параграф 1, буква а);

(iii) са признати от компетентните органи за такива, квалифицирани по смисъла на член 2, параграф 12 от Директива 93/6/ЕИО; и

(iv) са издадени от предприятия, различни от предприятията, имащи квалифициращо участие, съгласно дефиницията в член 1 от Директива 2000/12/ЕО, в съответната институция за електронни пари или което трябва да бъде включено в консолидираните отчети на тези предприятия.

2. Инвестициите, упоменати в параграф 1, букви б) и в) не могат да надвишават 20 пъти собствените средства на съответните институции за електронни пари и са обект на ограничения, които са поне толкова строги, колкото и онези, прилагани от кредитните институции съгласно Дял` V, Глава 2, Раздел III от Директива 2000/12/ЕО.

3. За целите на противодействието срещу пазарни рискове, произтичащи от издаването на електронни пари и от инвестициите, споменати в параграф 1, институциите за електронни пари могат да използват достатъчно ликвидни задбалансови пера, имащи отношение към лихвения процент и обменния курс под формата на търгувани на борсата (тоест различни от такива, търгувани на вторичен пазар) производни инструменти, когато те са обект на изисквания за ежедневно котиране или договори за валутен обмен с първоначален падеж след 14 или по-малко календарни дни. Използването на производни инструменти в съответствие с първото изречение е позволено единствено, ако намерението е било пълно елиминиране на пазарните рискове и е било постигнато, доколкото е било възможно.

4. Държавите-членки налагат съответни ограничения по отношение на пазарните рискове, които могат да възникват от инвестициите, споменати в параграф 1, за институциите за електронни пари.

5. За целите на прилагането на параграф 1, активите се оценяват по по-ниската измежду придобивната им стойност или пазарната им стойност.

6. Ако стойността на активите, посочени в параграф 1, спадне под стойността на финансовите пасиви, отнесена към тази на електронните пари в обръщение, компетентните органи задължават въпросната институция за електронни пари да предприеме подходящи мерки за своевременното подобряване на ситуацията. За тази цел и само за определен временен период, компетентните органи могат да позволят стойността на финансовите пасиви на институцията, отнесена към тази на електронните пари в обръщение, да бъде гарантирана с активи, различни от споменатите в параграф 1 до

сума, ненадхвърляща по-ниското от 5 % от тези пасиви или общата сума на собствените средства на институцията.

Член 6

Проверка на специфичните изисквания от компетентните органи

Компетентните органи осигуряват изчисленията в съответствие с член 4 и член 5 да се извършват не по-малко от два пъти в годината, или от самите институции за електронни пари, които ще ги предоставят на компетентните органи заедно с всички изисквани данни, или от компетентните органи, които използват данни, предоставени от институциите за електронни пари.

Член 7

Стабилно и разумно функциониране

Институциите за електронни пари имат стабилно и разумно управление, административни и счетоводни процедури и адекватни механизми за вътрешен контрол. Те трябва да отговарят на финансовите и нефинансовите рискове, на които е изложена институцията, включително технически и процедурни рискове, както и рискове, които са свързани с нейното сътрудничество с всякакви предприятия, предприемащи извършването на оперативни или други спомагателни функции, свързани с търговските й дейности.

Член 8

Освобождаване

1. Държавите-членки могат да позволяват на компетентните си органи да се освободят от прилагането на някои или всички разпоредби на настоящата директива и прилагането на Директива 2000/12/ЕО за институциите за електронни пари в случаите, когато:

(а) всички търговски дейности на институцията от типа, споменат в член 1, параграф 3, буква а) от настоящата директива, водят до обща сума на финансовите пасиви, отнесени към електронните пари в обръщение, която в нормални условия не превишава 5 милиона ЕВРО и никога не надвишава 6 милиона ЕВРО; или

(б) издадените от институцията електронни пари са приети като разплащателно средство единствено в клоновете на институцията, които изпълняват оперативни или други спомагателни функции във връзка с издадените или разпространявани от институцията електронни пари, всякакви предприятия-майки на институцията или всякакви други клонове на предприятието-майка; или

(в) издадените от институцията електронни пари са приети като разплащателно средство само от ограничен брой предприятия, които могат ясно да бъдат разграничавани по:

- (i) местоположението им в същите помещения или друга ограничена местна площ; или
- (ii) тесните им финансови или търговски взаимоотношения с институцията-издател, като например обща схема за маркетинг и разпространение.

Договорните споразумения трябва да гарантират, че устройството за електронното съхранение на разположение на ползвателите за целите на извършването на разплащанията, е предмет на максимална сума за съхранение, ненадвишаваща 150 ЕВРО.

2. Институция за електронни пари, на която е предоставено освобождаване по силата на параграф 1, не се ползва от предимствата на споразуменията за взаимно признаване, предвидени в Директива 2000/12/ЕО.

3. Държавите-членки изискват всички институции за електронни пари, за които се прилага настоящата директива и Директива 2000/12/ЕО и на които е предоставено освобождаване, да предоставят периодични отчети за дейностите си, в това число общата сума на финансовите пасиви, отнесени към електронните пари.

Член 9

Придобити права

Институциите за електронни пари, предмет на настоящата директива, които са започнали дейността си в съответствие с действащите разпоредби в държавата-членка, в която са имали седалище преди датата на влизане в сила на разпоредбите, приети в изпълнение на настоящата директива или датата, указана в член 10, параграф 1, която от двете дати е по-ранна, се приемат за одобрени. Държавите-членки задължават такива институции за електронни пари да предават на компетентните органи цялата релевантна информация, с цел да им дадат възможност да направят оценка в рамките на шест месеца от влизането в сила на разпоредбите, приети в изпълнение на настоящата директива, дали институциите спазват изискванията, произтичащи от настоящата директива, какви мерки следва да бъдат предприети, за да се осигури спазването на разпоредбите или дали е уместно да се оттегли одобрението им. Ако спазването на разпоредбите не е осигурено в рамките на шест месеца от датата, посочена в член 10, параграф 1, институцията за електронни пари няма да се ползва от предимствата на взаимно признаване след този период.

Член 10

Изпълнение

1. Държавите-членки въвеждат необходимите законови, подзаконови и административни разпоредби, за да приведат законодателството си с настоящата директива не по-късно от 27 април 2002 г. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки уведомяват Комисията за текста на основните разпоредби от националното законодателство, който приемат в областта, регулирана от настоящата директива.

Член 11

Преразглеждане

Не по-късно от 27 април 2005 година Комисията представя доклад на Европейския парламент и Съвета по прилагането на настоящата директива и по-конкретно относно:

- мерките за защита на притежателите на електронни пари, включително възможната необходимост от въвеждане на схеми за гаранция,
 - капиталовите изисквания,
 - освобождаването, и
 - възможната необходимост от въвеждане на забрана за плащане на лихва върху средства, получени срещу електронни пари,
- придружени, където е уместно, от предложения за поправки.

Член 12

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила в деня на официалното ѝ публикуване в *“Официален вестник” на Европейските общности*.

Член 13

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 18 септември 2000 година.

За Европейския парламент:
Председател
N. Fontaine

За Съвета:
Председател
H. Védrine